

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อสร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้งหมด 9 ด้าน คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านความสามารถทั่วไป ด้านภาวะทางอารมณ์ ด้านค่านิยมส่วนบุคคล ด้านความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งมั่น ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง-ครอบครัว ด้านโรงเรียน – การศึกษา ด้านสถานภาพทางสังคม และด้านกลุ่มเพื่อน 2) เพื่อศึกษาคุณลักษณะบางประการที่ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และ 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 จากคุณลักษณะบางประการของนักเรียน โดยตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ คุณลักษณะบาง ประการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งได้แก่ อาชีพผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่วนตัวแปรตามที่ศึกษา คือ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 – ม.6) ภาค เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 2,242 คน ซึ่งใช้ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล คือ แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจข้อมูลทั่วไปของนักเรียน คือ อาชีพผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของ ครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จำนวน 4 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ ลักษณะทางกาย ภาพ ความสามารถทั่วไป ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความทะเยอทะยานหรือระดับ ความมุ่งมั่น ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง-ครอบครัว โรงเรียน – การศึกษา สถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน จำนวน 111 ข้อ เมื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำผลที่ได้มาประมวลผลข้อมูล เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

สรุป

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้งหมด 9 ด้าน คือ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งมั่น ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง-ครอบครัว โรงเรียน – การศึกษา สถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน แล้วทำการศึกษาคูณลักษณะบางประการที่ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และสร้างสมการพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จากคุณลักษณะบางประการของนักเรียน ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

1. ผลการสร้างและผลการหาคุณภาพของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย 9 ด้าน จำนวน 111 ข้อ คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ จำนวน 9 ข้อ ด้านความสามารถทั่วไป จำนวน 14 ข้อ ด้านภาวะทางอารมณ์ จำนวน 10 ข้อ ด้านค่านิยมส่วนบุคคล จำนวน 12 ข้อ ด้านความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งมั่น จำนวน 15 ข้อ ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง-ครอบครัว จำนวน 12 ข้อ ด้านโรงเรียน – การศึกษา จำนวน 13 ข้อ ด้านสถานภาพทางสังคม จำนวน 11 ข้อ และด้านกลุ่มเพื่อน จำนวน 15 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นการประเมินตนเอง (Self - Assessment) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในแต่ละด้านมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ และผลการหาคุณภาพของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ปรากฏผล ดังนี้

1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผลปรากฏว่า แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองทั้ง 9 ด้าน มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

1.2 อำนาจจำแนก (Discrimination) ผลปรากฏว่า แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้ง 9 ด้าน เมื่อได้ทำการทดสอบทั้ง 2 ครั้งแล้วพบว่า มีอำนาจจำแนกจริงทุกข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอำนาจจำแนกครั้งที่ 1 มีค่าที (t-test) ตั้งแต่ 2.018 – 9.303 และอำนาจจำแนกครั้งที่ 2 มีค่าความคงที่ภายใน (r_{xy}) ตั้งแต่ .237 - .954

1.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ผลปรากฏว่า แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองทุกด้านสามารถวัดได้จริงในองค์ประกอบเดียวกัน โดยมีค่าน้ำหนักถ่วงตั้งแต่ .311 - .773

1.4 ความเชื่อมั่น (Reliability) ผลปรากฏว่า แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีความเชื่อมั่นระดับปานกลาง – สูง โดยมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .6415 - .9519

1.5 ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) ผลปรากฏว่า แบบวัดความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีความเที่ยงตรงเชิงสภาพจริง โดยมีค่าทดสอบที่ตั้งแต่ 9.091 - 22.342 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะบางประการที่ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 4 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two – Way ANOVA) ของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจากคุณลักษณะบางประการ ซึ่งได้แก่ อาชีพผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่า

2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ผลปรากฏว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวนักเรียนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวสูงกว่า 40,000 บาท มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 20,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวระหว่าง 20,000-40,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกตามอาชีพผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ผลปรากฏว่า รายได้เฉลี่ยต่อ

เดือนของครอบครัวและระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จากคุณลักษณะบางประการของนักเรียน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถเป็นตัวพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดี พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีเพียงตัวเดียว คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(D) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบเป็น 9.061 และในรูปของคะแนนมาตรฐานเป็น .191 เมื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์นี้ด้วยค่าที (t) ปรากฏว่าตัวพยากรณ์นี้สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{s}_{elf} = 9.061 (D) + 381.923$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบนี้ จะมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ 37.900 และ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{self} = .191 (D)$$

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวแปรตาม (R) มีค่าเท่ากับ .191 เมื่อทดสอบค่านี้ด้วยการทดสอบค่าเอฟ ปรากฏว่าได้ค่า $F = 64.091$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือ สมการที่สร้างขึ้นสามารถที่จะใช้ในการพยากรณ์ได้จริง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ศึกษาคุณลักษณะบางประการที่ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และสร้างสมการพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จากคุณลักษณะบางประการของนักเรียน ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการสร้างและผลการหาคุณภาพของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ผลการสร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 9 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Coopersmith (1981 , p. 16 - 24) ที่ได้กำหนดองค์ประกอบของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไว้ 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบภายในตน ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล และความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งมั่น สำหรับองค์ประกอบที่ 2 คือ องค์ประกอบภายนอกตน ซึ่งประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ครอบครัว โรงเรียน - การศึกษา สถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน จากผลการสร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ได้ถึงแม้ว่าจะได้ครบตามจำนวนองค์ประกอบ ตามทฤษฎี แต่จะพบว่าในแต่ละด้านมีจำนวนข้อไม่เท่ากัน คือ ด้านที่ 1 มีจำนวน 9 ข้อ ด้านที่ 2 มีจำนวน 14 ข้อ ด้านที่ 3 มีจำนวน 10 ข้อ ด้านที่ 4 มีจำนวน 12 ข้อ ด้านที่ 5 มีจำนวน 15 ข้อ ด้านที่ 6 มีจำนวน 12 ข้อ ด้านที่ 7 มีจำนวน 13 ข้อ ด้านที่ 8 มีจำนวน 11 ข้อ และด้านที่ 9 มีจำนวน 15 ข้อ สาเหตุที่ในแต่ละด้านมีจำนวนข้อไม่เท่ากันนั้น อาจเป็นเพราะว่า ในขั้นตอนของการหาคุณภาพเครื่องมือ มีการคัดเลือกข้อความที่ไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพออก เพื่อให้ได้แบบวัดที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและมีคุณภาพ จึงทำให้แต่ละด้านมีจำนวนข้อไม่เท่ากัน และเมื่อรวมจำนวนข้อแล้วได้ทั้งสิ้นจำนวน 111 ข้อ ซึ่งถือได้ว่ามีจำนวนข้อที่ค่อนข้างมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าในการรวบรวมความรู้สึกและพฤติกรรมจากนักเรียนในขั้นตอนแรกเพื่อนำมาสร้างเป็นข้อความนั้นผู้วิจัยได้เพิ่มลักษณะของความรู้สึกและพฤติกรรมในด้านลบด้วย ซึ่งบางครั้งอาจจะทำให้ได้ข้อความที่มีลักษณะเดียวกันแต่ความหมายตรงข้ามกัน จึงทำให้แบบวัดมีจำนวนมากข้อ และในการนำแบบวัดไปใช้จริงก็อาจจะกระทบต่อสมาธิและความตั้งใจในการทำแบบวัดของนักเรียนได้

สำหรับผลการหาคุณภาพของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 พบว่า

1.1 แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกข้อความที่ดีของนิโลบล นิมกังรัตน์ (2545) ที่กำหนดว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จะต้องมีความมากกว่าหรือเท่ากับ 0.75 ขึ้นไป จึงจะถือว่าวัดได้สอดคล้องกัน และจากผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ นั้น อาจเป็นเพราะสำนวนของข้อความตรงไปตรงมา ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจตรงกันและเป็นข้อความที่มีความหมายบ่งบอกถึงสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างชัดเจน

1.2 แบบวัดมีอำนาจจำแนกจริงทุกข้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโฆสิต พรประเสริฐ (2546) ที่ว่า การทดสอบค่าที่แล้วพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสามารถจำแนกนักเรียนที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกข้อความที่ดีของ นิโลบล นิมกังรัตน์ (2543, หน้า 161) ที่ว่าแบบวัดทางด้านจิตพิสัยที่มีความคงที่ภายในถือว่าวัดได้ตรงตามสภาพที่แท้จริง นั้นแสดงว่าแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสามารถวัดได้ตรงตามสภาพที่แท้จริงโดยสามารถจำแนกนักเรียนที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการวิเคราะห์ พบว่า ทุกข้อมีอำนาจจำแนกอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองมีจำนวนมาก คือ ในการทดลองครั้งที่ 1 N เท่ากับ 300 ครั้งที่ 2 N เท่ากับ 90 ที่ใช้ในการทดสอบค่าที่ จึงทำให้แบบวัดมีอำนาจจำแนกที่ดีทุกข้อ และอาจเป็นผลมาจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ดีของครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเช่นกันจึงทำให้ผลการวิเคราะห์มีความคงที่ภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างทั้ง 111 ข้อ คือ มีค่าน้ำหนักถ่วงตั้งแต่ .311 -.773 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกของ อุทุมพร จามรมาน (2523, หน้า 309) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ด้วยวิธีการสกัดแบบตัวประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนอโรทอนอลโดยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) ต้องมีค่าน้ำหนักถ่วง (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นองค์ประกอบของสิ่งที่ต้องการวัดได้ดี และผลจากการวิเคราะห์ แสดงได้ว่าแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในแต่ละด้านประกอบด้วยข้อความที่เป็นองค์ประกอบของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองด้านนั้นๆ จริง และเมื่อพิจารณาจำนวนข้อในแต่ละด้านพบว่า ด้านความทะเยอทะยานและระดับความมุ่งมั่น และด้านกลุ่มเพื่อน เป็นด้านที่มีจำนวนข้อมากที่สุด คือ ด้านละ 15 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับ Maruyama : Rubin & Kingbury (อ้างใน อรนุช สมภักดี, 2540, หน้า 25) ที่ให้ความเห็นว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองน่าจะมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียน เนื่องจากความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองทำให้บุคคลมีความทะเยอทะยานมากขึ้น มีการตั้งระดับความคาดหวังสูงขึ้นและมีทัศนคติที่ดีต่อความสามารถของตน ทำให้บุคคลไม่เลิกล้มความตั้งใจโดยง่ายเมื่อมีอุปสรรคต่างๆ แต่จะพยายามต่อไปจนประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาวัยรุ่น (กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข, 2543) ที่ว่าเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อน ให้ความสำคัญ รักและติดเพื่อนมากกว่าคนในครอบครัว จึงอาจทำให้ 2 ด้านนี้มีจำนวนข้อที่มาก เพราะเกิดจากการวิเคราะห์ห่อหุ้มประกอบโดยการหมุนแกนแบบอโรคอนอลที่ตั้งฉากกัน

1.4 แบบวัดมีความเชื่อมั่นในระดับปานกลาง - สูง คือ มีความเชื่อมั่นตั้งแต่ .6415 - .8768 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ Garrett (1965, p. 29) ที่กำหนดว่าค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.41 - 0.70 มีความเชื่อมั่นปานกลาง และค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.71 - 1.00 ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง และผลจากการวิเคราะห์พบว่า ด้านลักษณะทางกายภาพเท่านั้นที่มีค่าความเชื่อมั่นในระดับปานกลาง นอกนั้นทุกด้านมีความเชื่อมั่นในระดับสูง นั่นอาจเป็นเพราะว่าด้านลักษณะทางกายภาพมีจำนวนข้อน้อยที่สุด คือ มีเพียง 9 ข้อ ซึ่งอาจจะส่งผลต่อค่าความเชื่อมั่นได้

1.5 แบบวัดมีความเที่ยงตรงเชิงสภาพ คือ มีค่าทดสอบที่ตั้งแต่ 9.091 - 22.342 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโหมจิต พรประเสริฐ (2546) ที่กล่าวว่า การทดสอบค่าที่แล้วพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสามารถจำแนกนักเรียนที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำได้จริงและมีประสิทธิภาพ และจากผลการวิเคราะห์ แล้วพบว่าทุกด้านมีความเที่ยงตรงเชิงสภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยอาศัยการพิจารณาคัดเลือกของครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวร่วมกันมีความเที่ยงตรงสูง นั่นแสดงว่าครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวต้องเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและรู้จักเด็กมากที่สุด จึงจะทำให้ผลการวิเคราะห์เที่ยงตรงตามสภาพมากที่สุด

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะบางประการที่ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผลปรากฏว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า

- อาชีพผู้ปกครองและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

- อาชีพผู้ปกครองและระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

- อาชีพผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวและระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน
- ระดับการศึกษาของผู้ปกครองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน

และเป็นที่สังเกตว่า อาชีพผู้ปกครองที่แตกต่างกันส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นอาจเป็นเพราะว่า ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมและเขตพื้นที่เดียวกัน ความแตกต่างทางด้านอาชีพในสังคม ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอาจจะยังไม่ชัดเจนมากนัก และอาจเป็นเพราะว่า ในด้านการแบ่งกลุ่มอาชีพตามที่ผู้วิจัยกำหนด คือ 3 กลุ่มอาชีพใหญ่ๆ ซึ่งประกอบด้วย อาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจ อาชีพธุรกิจและค้าขาย และอาชีพเกษตรกรและอื่นๆ นั้นอาจจะเป็นการแบ่งกลุ่มอย่างหยาบเกินไป จึงอาจทำให้ในแต่ละกลุ่มได้ข้อมูลที่หลากหลายคล้ายๆ กันซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์แล้ว อาชีพผู้ปกครองจึงส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการเปรียบเทียบรายกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวสูงกว่า 40,000 บาท มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวต่ำกว่า 20,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวระหว่าง 20,000-40,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับเจริญ ศิริพัฒนาพันธ์ (2538 , หน้า 106) ที่กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีของครอบครัวสามารถให้การสนับสนุนทางด้านการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลานได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การแบ่งประเภทรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวออกเป็น 3 กลุ่มนั้น ได้ยึดการศึกษาระดับปริญญาตรีและอาชีพธุรกิจหรือค้าขายในปัจจุบันเป็นหลัก จึงทำให้ผลการศึกษาพบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกับนักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาดั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ คริสโตเฟอร์ เจ. แมคคัลลัฟ (อ้างใน วรรณประภา , 2543 ,

หน้า 155 - 172) ที่ว่า พ่อ แม่เป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากต่อการสร้างและกำหนดแบบแผนของความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก ซึ่งหากพ่อ แม่ ไม่มีความรู้ ความเข้าใจทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ แล้วก็เป็นการยากที่จะเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของเด็ก ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กให้ต่ำลงได้

สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับ อรณู สมภักดี (2540 , หน้า 25) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงความสามารถในการปรับเข้าสู่สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาของผู้เรียน การจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้นั้นต้องอาศัยหลายสิ่งประกอบกัน เช่น ระดับความสามารถของผู้เรียน ความตั้งใจ และแรงจูงใจด้วย Coopersmith (1984 , p. 35) ได้กล่าวสนับสนุนว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียน และสติกานต์ ธนะโสธร (2528 , หน้า 26) กล่าวว่ายังมีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนที่มีความรู้สึกที่ดีต่อความสามารถและคาดหวังว่าจะเรียนได้ดีก็มักจะเรียนได้ดีตามที่คาดหวังไว้ แต่ผู้เรียนที่ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองหรือคาดหวังว่าจะล้มเหลวก็มักมีแนวโน้มที่จะหมดความพยายามหรือยอมแพ้ต่ออุปสรรคโดยง่าย นอกจากนั้นแล้วนักการศึกษาหลายท่านยังให้ความสนใจกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองโดยกล่าวว่าความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอีกตัวแปรหนึ่งซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จากคุณลักษณะบางประการของนักเรียน ผลปรากฏว่า องค์ประกอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถเป็นตัวพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีเพียงตัวเดียว คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบเป็น 9.061 และในรูปของคะแนนมาตรฐานเป็น .191 เมื่อทดสอบค่าสัมประสิทธิ์นี้ด้วยค่าที(t) ปรากฏว่า ตัวพยากรณ์นี้สามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (1962) ที่ว่าเด็กที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงมักเป็นเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ พร้อมกับเสนอว่าการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองจะทำให้มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นหากช่วยกันส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนได้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ก็จะเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองให้สูงขึ้นตามด้วย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไปใช้

1.1 แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่สร้างขึ้นนี้ ประกอบด้วย 9 ด้าน จำนวน 111 ข้อ คือ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านความสามารถทั่วไป ด้านภาวะทางอารมณ์ ด้านค่านิยมส่วนบุคคล ด้านความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งมั่น ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง-ครอบครัว ด้านโรงเรียน – การศึกษา ด้านสถานภาพทางสังคม และด้านกลุ่มเพื่อน ลักษณะของแบบวัดเป็นการประเมินตนเอง (Self - Assessment) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในแต่ละด้านมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ ซึ่งสามารถนำไปใช้วัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้ แต่เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงการสร้างเกณฑ์ปรกติ ดังนั้นผู้ที่สนใจจะนำแบบวัดนี้ไปใช้ จึงต้องสร้างเกณฑ์ปรกติถึงจะสามารถทราบผลการตอบและการแปลความหมายได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่สร้างขึ้นนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดผลทางด้านความรู้สึกและจิตใจ ดังนั้นในขั้นตอนของการนำไปใช้จริง ควรต้องชี้แจงรายละเอียดของการทำแบบวัดให้นักเรียนเข้าใจ ชัดเจน ตรงกัน แม้ว่าจะมีคำชี้แจงของเครื่องมืออยู่แล้ว แต่ก็ควรจะมีคำเตือน เช่น การกำหนดเวลาในการทำ (Speed Test) การแจ้งให้ทราบล่วงหน้าว่ามีข้อจับเท็จ (มีข้อความเป็นทั้งด้านบวกและลบในความหมายเดียวแทรกอยู่) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงที่สุดจากนักเรียน

1.3 แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่สร้างขึ้นนี้ ยังไม่ได้มีการคำนวณหาเวลาที่เหมาะสมในการทำแบบวัด เวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นเพียงเวลาที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นมาเองเท่านั้น ฉะนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงที่สุด จึงควรต้องหาเวลาที่เหมาะสมก่อนใช้จริง

1.4 แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่สร้างขึ้นนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดเพื่อส่งเสริม พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน จึงไม่ควรนำไปใช้ในการทดสอบเพื่อการแข่งขันหรือตัดสินผลการเรียน

1.5 เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวตนของนักเรียนมากที่สุด ควรใช้แบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองนี้ควบคู่ไปกับการใช้เครื่องมือชนิดอื่นหรือประกอบกับการสังเกตพฤติกรรม จะช่วยให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการสร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ควรสร้างหรือปรับจำนวนข้อความให้น้อยลงกว่านี้ โดยทุกข้อความต้องเป็นองค์ประกอบที่แท้จริงและครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัด เพื่อป้องกันการเหนื่อยล้าในการทำแบบวัดของนักเรียน แต่ก็อย่าให้มีจำนวนข้อน้อยเกินไป เพราะอาจจะส่งผลต่อค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดได้

2.2 ควรมีการทำอำนาจจำแนกของแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้เทคนิค 50% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ (กรณีจำนวนนักเรียน ไม่มากนัก) แล้วทดสอบค่าทีเพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพสูงมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการสร้างแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ประกอบด้วยข้อความที่มีความหมายหลากหลายมากที่สุด เพื่อให้ในขั้นตอนของการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ข้อความที่หลากหลายแต่สามารถวัดในองค์ประกอบเดียวกัน

2.4 หากมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะบางประการของนักเรียนที่ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ในตัวแปรอิสระ ด้านอาชีพของผู้ปกครอง ควรมีการจัดแบ่งกลุ่มอาชีพให้ละเอียด มีลักษณะเฉพาะมากกว่านี้ และ ด้านรายได้เฉลี่ยของครอบครัว ก็ควรมีการแบ่งกลุ่มให้สอดคล้องกับตัวแปรอิสระด้านอื่นๆ ด้วย

2.5 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนในด้านอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน เช่น รูปแบบการเรียน ระดับการแท้งของนักเรียน หรือรูปแบบการสอนของครู เป็นต้น สำหรับในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ตัวแปรอิสระทุกตัว ควรนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เช่น ตัวแปรอิสระ มี 4 ตัว ก็ควรทำการวิเคราะห์แบบ 4 – way ANOVA เพื่อจะทำให้ทราบผลของความร่วมมือกันของตัวแปรต้นที่มีต่อตัวแปรตาม และตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด และอาจทำให้การพยากรณ์มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.6 หากมีการศึกษาคุณลักษณะบางประการของนักเรียนที่ส่งผลต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียน ควรทำการศึกษาก่อนในตัวแปรต้นในลักษณะเชิงลึกมากขึ้นหรืออาจจะนำไปสู่การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาตัวแปรอิสระก่อน และจะทำให้ทราบผลที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและความเป็นไปของชีวิตมนุษย์